

Sygn. akt: I C 456/23 upr

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Izabela Maruchacz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 października 2023 r. w K.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko Z. J.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Z. J. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 2.132,00 zł (dwa tysiące sto trzydzieści dwa złote) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 06.03.2023 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego Z. J. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 519,47 zł (pięćset dziewiętnaście złotych i czterdzieści siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. wyrokowi w punktach I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 24 kwietnia 2023 r. powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego Z. J. kwoty 9 506 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi wysokości maksymalnych odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 6 marca 2023 roku do dnia zapłaty, kwoty 48,27 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania wskazano, że powódka zawarła z pozwanym umowę pożyczki nr (...). W umowie pożyczki strona pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty 12 024, 00 tytułem całkowitej kwoty do zapłaty. Na kwotę zobowiązania składają się: całkowita kwota pożyczki 4 650, 00 złotych, opłata przygotowawcza w wysokości 340 zł., wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 4 010,00 złotych, odsetki umowne określone w pkt 1.2 w wysokości 2 724,00 zł., opłata za usługę (...) w wysokości 0 zł. Z uwagi na brak realizacji przez pozwanego postanowień umowy pożyczki, powód pismem z dnia 28 grudnia 2022 roku wezwał pozwanego do spłaty zaległości w terminie 7 dni. Z uwagi na bezskuteczność wezwania, pismem z dnia 29 stycznia 2023 roku wypowiedział łączącą strony umowę pożyczki. Do dnia wypowiedzenia umowy pożyczki pozwany wpłacił na rzecz powoda kwotę 2 518,00 zł. Roszczenie stało się wymagalne 6 marca 2023 r.

Pozwany Z. J. nie złożył odpowiedzi na pozew i nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 maja 2022 roku powód (...) S.A. z siedzibą w W. (pożyczkodawca) oraz pozwany Z. J. (pożyczkobiorca) zawarli umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Zgodnie z umową całkowita kwota pożyczki wyniosła 4 650 zł, natomiast całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła 12 024,00 zł. Umowa została zawarta na okres 36 miesięcy z wysokością raty na poziomie 334 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyniosła 110,65 %. Zgodnie z zapisem 1.4 umowy, pożyczkobiorca w związku z udzieleniem pożyczki został zobowiązany do poniesienia następujących opłat: opłaty przygotowawczej w wysokości 340 zł, prowizji pośrednika finansowego w kwocie 300 zł. oraz prowizji pożyczkodawcy w wysokości 4 010,00 zł. Całkowity koszt pożyczki podany w pkt 1.5 wyniósł 7 374, 00 zł. Kwota zobowiązania miała zostać spłacona w 36 ratach po 334 zł, płatnych do 27 go dnia każdego miesiąca, począwszy od czerwca 2022 roku. Kwota wypłacona pozwanemu w wykonaniu umowy wyniosła 4 650 zł.

Pozwany dokonał wpłat na łączną kwotę 2 518 zł. W związku z zaprzestaniem spłat i zaleganiem w spłacie rat wymagalnych, powód pismem z dnia 28 grudnia 2022 roku wezwał pozwanego do zapłaty zaległości w terminie 7 dni. Następnie powód pismem z dnia 29 stycznia 2023 roku wypowiedział umowę pożyczki. Pozwany nie dokonał kolejnych wpłat na rzecz powoda.

Wprawdzie w przedłożonej do pozwu umowie jest mowa o wekslu in blanco jako zabezpieczeniu spłaty. Podobnie w dokumencie wypowiedzenia umowy pożyczki jest zawarte wezwanie do wykupu weksla. Jednakże powód nie załączył do pozwu dokumentu w postaci rzeczonoego weksla, ani też nie powoływał się na tę okoliczność w treści pozwu. Stąd też nie sposób przyjąć, że w niniejszej sprawie powód wystąpił przeciwko pozwanemu o zapłatę roszczenia zabezpieczonego wekslem.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez powoda w szczególności umowy pożyczki z załącznikami k. 6-9, wezwania do zapłaty z wydrukiem Poczty Polskiej k. 10-11, wypowiedzenia umowy pożyczki k. 12, które nie były przez strony kwestionowane, nie budziły też zastrzeżeń Sądu co do ich wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty łącznie 9 506 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi wysokości maksymalnych odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 6 marca 2023 roku do dnia zapłaty, kwoty 48,27 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Dochodzona pozwem należność wynikała z wiążącej strony umowy pożyczki gotówkowej z dnia 17 maja 2022 roku, zawartej na okres 36 miesięcy. Całkowita kwota pożyczki wynosiła 4 650 zł. Na podstawie umowy pozwany był zobowiązany do poniesienia kosztów opłaty przygotowawczej – 340 zł, prowizji pośrednika finansowego – 300 zł, prowizji pożyczkodawcy – 4.010 zł. a zatem łącznie 4 650 zł. Odsetki wyniosły umowne 2 724 zł. Całkowita kwota do zapłaty przez pozwanego jako pożyczkobiorcę wynosiła 12.024 zł.

W niniejszej sprawie pozwany nie negował istnienia stosunku podstawowego. W ocenie Sądu wobec przedstawienia przez powoda podpisanych przez pozwanego umowy pożyczki gotówkowej z załącznikami, fakt zawarcia umowy pożyczki wskazanej w pozwie nie budzi wątpliwości.

Jednocześnie nie można było w przedmiotowej sprawie uznać, że pozwany nie przedstawiając swojego stanowiska w rzeczywistości uznał powództwo. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, winien przejawiać staranność w wykazaniu zasadności powództwa. Brak merytorycznego zaprzeczenia jego twierdzeń przez pozwanego nie zwalniał go od wykazania podstawowych okoliczności wskazujących na zasadność żądania. Sąd jest

zobligowany do uznania twierdzeń powoda przy beczynności pozwanego jedynie w przypadku braku wątpliwości co do zasadności pozwu.

Wskazać jednocześnie należy, iż sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania Dyrektywy 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich mają nieuczciwy charakter, a także do tego, aby dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2016 r. , R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo, z dnia 21 grudnia 2016 r. 2016 r. ., G.N. i in. , C-154/15, C- 307/15 i C – 308/15, EU : C:2016:980, pkt 58).

W ocenie Sądu, w łączącej strony umowie, zostały zawarte przez powodową spółkę klauzule abuzywne.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Stosownie do treści art. 385¹ § 2 kc jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3 cytowanego przepisu stanowi natomiast, iż niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż pozwany miał przymiot konsumenta. Odnosząc się do pojęcia „główne świadczenia stron” wskazać należy, iż pojęcie to należy rozumieć wąsko i odnieść do essentialia negotii umowy, a więc takich jej elementów konstrukcyjnych, bez których uzgodnienia nie doszłoby do zawarcia umowy pożyczki. Chodzi więc o klauzule regulujące świadczenia typowe dla danego stosunku prawnego, stanowiące te jego elementy, które konstytuują istotę danego porozumienia. Mając na względzie treść art. 720§1 kc stwierdzić należy, iż prowizja od pożyczki nie jest świadczeniem głównym stron umowy pożyczki.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że zapisy umowy nakładające na pozwanego obowiązek zapłaty opłat dodatkowych, w tym w szczególności opłaty przygotowawczej i prowizji, nie zostały z pozwanym uzgodnione indywidualnie. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 3 kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W piśmiennictwie wskazuje się, że postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą tylko takie, które były w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez konsumenta. Dla oceny umowy stron w kontekście nieważności postanowień umowy istotne jest również porównanie wartości świadczenia, które ze względu na wysokość ustalonej prowizji pożyczkodawca zamierzał uzyskać ze świadczeniem, jakie pozwana otrzymała w wyniku jej zawarcia.

Na gruncie niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż zapisy umowne przewidujące obowiązek zapłaty dodatkowych opłat przez pozwaną w wysokości 100 % udzielonej kwoty pożyczki nie były indywidualnie uzgodnione z pozwanym. Przedmiotowe opłaty zostały określone we wzorcu umowy, przedłożonym stronie pozwanej do podpisu. Żaden punkt umowy łączącej strony nie wyjaśnia, w jaki sposób zostało obliczona prowizja czy też opłata przygotowawcza. Treść umowy wskazuje natomiast, że wysokość opłaty przygotowawczej i prowizji została ustalona w sposób automatyczny, niezależnie od odniesienia do kwoty udzielonej pożyczki. Wskazać przy tym należy, iż stosownie do treści art. 385¹ § 4 kc ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Zatem to na stronie powodowej spoczywał ciężar wykazania, że postanowienia nakładające na pozwanego obowiązek zapłaty prowizji i dodatkowych opłat zostały uzgodnione indywidualnie. Powód w niniejszej sprawie okoliczności tej nie udowodnił.

Kolejnym warunkiem uznania za abuzywne danego postanowienia umownego w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc jest kształtowanie przez sporne postanowienie umowne praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, przy czym na skutek tej sprzeczności musi dojść do rażącego naruszenia jego interesów. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, iż istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, sprzeczne z obyczajami będą więc takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezinformacji, wykorzystania naiwności lub niewiedzy klienta. Natomiast termin „interesy konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale również przy uwzględnieniu aspektu zdrowia konsumenta i jego bliskich oraz dyskomfortu konsumenta, spowodowanego takimi czynnikami jak strata czasu, dezorganizacja życia, niewygodna, nierzetelne traktowanie, przykrości, naruszenie prywatności, doznanie zawodu, itd.

W ocenie Sądu nałożenie na pozwanego opłat – opłaty przygotowawczej – 340 zł, prowizji pośrednika finansowego – 300 zł, prowizji pożyczkodawcy – 4.010 zł, które są równe kwocie udzielonej pożyczki jest rażącym naruszeniem dobrych obyczajów, rzetelności kupieckiej i uczciwości, przy czym godzi w interes finansowy pozwanego jako konsumenta. W szczególności brak uzasadnienia do żądania prowizji w wysokości aż 4.010 zł.

W tym zakresie należy podkreślić, iż skutkiem uznania klauzuli za abuzywną nie może być jej częściowa bezskuteczność ani „miarkowanie” abuzywności. Brak mocy wiążącej dotyczy całości klauzuli niedozwolonej, nie jest więc dopuszczalne uznanie, że jest ona skuteczna w zakresie w jakim nie naruszałaby kryterium określonego w art. 385¹ § 1 kc. W szczególności wnioski o częściowej bezskuteczności postanowień uznanych za abuzywne nie wypływa z art. 385¹ § 2 kc. Przepis ten przewiduje jedynie, że jeżeli postanowienia umowy zgodnie z §1 nie wiążą konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Prawidłowa wykładnia powołanego przepisu prowadzi do wyeliminowania całej klauzuli, a nie ograniczeniu zakresu jej obowiązywania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 lipca 2018 r. V ACA 542/17, wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 1 marca 2019 r., IX Ca 259/19).

Tym samym stwierdzić należy, iż umowa pożyczki wskazana w pozwie jako stosunek podstawowy wiążący strony jest ważna, natomiast postanowienia umowy w zakresie opłat dodatkowych – opłaty przygotowawczej – 340 zł, prowizji pośrednika finansowego – 300 zł, prowizji pożyczkodawcy – 4.010 zł, jako nieważne nie są dla strony pozwanej wiążące. W konsekwencji pozwany był zobowiązany jedynie do zwrotu kwoty udzielonej pożyczki w wysokości 4.650 zł oraz wskazanych w umowie odsetek. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany na poczet udzielonej pożyczki wpłacił kwotę 2.518 zł. Jednocześnie z uwagi na brak odpowiednich danych nie jest możliwe ustalenie przez Sąd wysokości odsetek należnych powodowi od kwoty udzielonej pozwanemu pożyczki (4.650 zł). W tej sytuacji całą uiszczoną przez pozwanego dotychczas kwotę 2.518 zł należało zaliczyć na poczet spłaty kapitału pożyczki wynoszącego 4.650 zł. Powodowi należy się zatem kwota 2.132 zł jako pozostała do zapłaty przez pozwanego kwota z tytułu udzielonej pożyczki.

Rozstrzygając o żądaniu pozwu w zakresie zasądzenia od dochodzonej przez powoda kwoty odsetek umownych za opóźnienie, Sąd miał na względzie, iż zgodnie z treścią art. 481 § 1 kc jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy (art. 481 § 2 kc). Wysokość odsetek umownych, o których zasądzenie wnosił powód, wynika z łączącej strony umowy pożyczki – pkt 4.1 i nie przekracza odsetek maksymalnych.

W konsekwencji powyższego, Sąd uwzględnił powództwo w części zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.132 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 06.03.2023 r. do dnia zapłaty (punkt I wyroku), zaś w pozostałej części powództwo jako nieuzasadnione Sąd oddalił (punkt II wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do treści art. 100 kpc stosunkowo je rozdzielając (punkt III wyroku).